

Analýza financovania mimovládnych neziskových organizácií

Návrh materiálu na rokovanie RV MNO dňa 6. 12. 2004

Spracovala: Tereza Horská, SLPaM ÚV SR

Úvod

Financovanie mimovládneho neziskového je zložitou a zaujímavou oblasťou, ktorá v sebe spája prvky ekonomicko-finančné a sociálno-spoločenské. Problematika konsolidácie finančných vzťahov medzi mimovládny a verejným sektorom je aktuálna niekoľko rokov aj v agende Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie (RV MNO).

Zámerom pri plnení tejto úlohy v rámci agendy RV MNO je:

- v prvej fáze vypracovanie čo najkomplexnejšej analýzy financovania MNO z verejných prostriedkov, ktorá by mala poskytnúť prehľad o spôsoboch akými štát podporuje činnosť organizácií tretieho sektora a identifikovať problémové oblasti vo finančných vzťahoch štát/verejná správa - MNO;
- následne by mali z tejto analýzy vyplynúť návrhy na riešenia pre definovanie/vymedzenie pojmov, ujasnenie terminológie a klasifikácie z právneho, ekonomického i z politicko-spoločenského hľadiska, ako aj pre zavedenie transparentného systému a metodiky pre vyhodnocovanie (rozbor) financovania MNO z verejných prostriedkov, ktorý by každoročne poskytoval porovnateľné kvantitatívne údaje o výške a štruktúre poskytovaných verejných prostriedkov pre činnosť MNO;
- a napokon, analýza by mohla viesť k návrhu na prijatie koncepcie finančnej politiky štátu pre podporu mimovládnych a neziskových organizácií s dôrazom na vytváranie podmienok udržateľnosti tretieho sektora a transparentnosti financovania z verejných zdrojov, ktorá by mala prispieť k ujasneniu si v rámci štátnej správy a v medzirezortnej spolupráci, čo, kým a akým spôsobom chce štát podporovať z aktivít mimovládnych neziskových organizácií v ďalšom období.

Predkladaná analýza je aktualizovanou verziou materiálu, ktorý RV MNO prerokovávala na svojom zasadnutí vo februári t.r. V priebehu roka dopracovávanie materiálu znamenalo jeho neustálu aktualizáciu, nakoľko k jeho jednotlivým častiam sa prerokovávali a schvaľovali nové, resp. sa novelizovali základné východiskové materiály. Zároveň vychádza a čerpá aj z informácií, ktoré boli zverejnené vo viacerých predchádzajúcich správach a analýzách, vypracovaných z iniciatívy MNO (SAIA-SCTS, PANET, IVO, ... – vid' časť Použité zdroje). Materiál je analýzou obsahovou, vecnou, neobsahuje číselné údaje o množstve a výške prostriedkov poskytovaných z verejných prostriedkov, nakoľko tieto údaje sú dostupné obmedzene a nepresne, a neposkytovali by dostatočne spoľahlivé dáta.

Tento materiál je predkladaný na rokovanie RV MNO na pripomienkovanie, resp. doplnenie zo strany členov RV MNO, a následne bude predložený do medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie vlády SR s návrhom uznesení, ktoré vyplývajú zo záverov predkladanej analýzy. Garantom pre spracovanie materiálu a jeho predloženie do MPK je Sekretariát RV MNO – Sekcia ľudských práv a menšín Úradu vlády SR, avšak jeho kvalitu a komplexnosť nie je možné dosiahnuť bez spolupráce s rezortmi štátnej správy (predovšetkým z MF SR) a s odborníkmi z tretieho sektora.

Výstupy /závery:

- Ministerstvo financií SR, resp. aj iné rezorty vo svojich správach, analýzach, dokumentoch evidujú kategóriu „mimovládna nezisková organizácia“ rôzne; neexistuje jasné vymedzenie MNO v rámci súkromného sektora.

Návrh odporúčania:

V spolupráci s MS SR, vymedziť MNO v rámci úpravy právnických osôb v procese rekonštrukcie Občianskeho zákonníka s ohľadom na základné charakteristiky všetkých MNO: súkromný charakter, neziskovosť, samosprávnosť, dobrovoľnosť. Definovať verejnoprospešný charakter organizácie.

- Neexistuje komplexná a jasne vymedzená terminológia pre ekonomické a štatistické kategórie (odlíšenie, resp. ujasnenie pojmov dotácia, príspevok, grant), ani presné pravidlá pre sledovanie a sústreďovanie informácií o poskytovaní verejných prostriedkov pre MNO. Nie je možné získať presné údaje, ktoré sa týkajú verejných financií poskytovaných pre MNO komplexne. Získavanie čiastkových informácií zo základných a prvotných zdrojov (jednotlivé záverečné účty rezortov, informácie o použití výnosov z lotérií a iných podobných hier, analýzy daňových príjmov, ...) je komplikované, pracné a nejednotné pre všetky rezorty. Správy o použití prostriedkov štátneho rozpočtu pre MNO sa spracovávajú prevažne ad hoc, podľa potrieb rezortov, resp. ako výskumné/analytické správy niektorých MNO.

Návrh odporúčaní:

V spolupráci s MF SR, (Štatistickým úradom) vypracovať (resp. zadať vypracovanie externej inštitúcie) podrobnú analytickú štúdiu a metodiku pre spracovávanie rozboru financovania MNO z verejných prostriedkov.

V spolupráci s MF SR a príslušnými rezortmi, zosúladiť pravidlá pre poskytovanie dotácií z rozpočtových kapitol štátneho rozpočtu.

V spolupráci s MV SR a príslušnými rezortmi, zabezpečiť zhromažďovanie informácií v registri tých MNO, ktoré využívajú prostriedky z verejných zdrojov.

- V oblasti čerpania štrukturálnych fondov - obmedzenie pre poskytovanie zálohových platieb, resp. možnosti predfinancovania konečných prijímateľov zo súkromného neziskového sektora je najzávažnejším problémom pri čerpaní prostriedkov zo štrukturálnych fondov, ak konečnými prijímateľmi sú mimovládne neziskové organizácie.

Návrh odporúčania: v spolupráci s MF SR, upraviť pravidlá čerpania štrukturálnych fondov, ktoré by umožnili poskytovanie zálohových platieb pre MNO

- *Návrh odporúčaní v oblasti poskytovania platieb, príspevkov za služby - zabezpečiť vládou deklarované rovnaké právne a ekonomické podmienky pre všetkých poskytovateľov sociálnych služieb na úrovni samosprávnych krajov. Vytvoriť právne prostredie pre rozvoj nových služieb poskytovaných MNO (ochrana životného prostredia, kultúrneho dedičstva, vzdelávania,...)*

Analýza / Prehľad financovania mimovládnych neziskových organizácií

Obsah a štruktúra materiálu:

- Úvod
- Výstupy / závery - zhrnutie
- Definície /Vymedzenie pojmov
- Formy podpory MNO z verejných prostriedkov

I. Priama podpora:

I.1. dotácie (príspevky, granty) z rozpočtových kapitol štátneho rozpočtu

I.1.1. dotácie z finančných prostriedkov vyplývajúcich zo zákona o štátnom rozpočte (na príslušný rok)

I.1.2. dotácie z výťažku lotérií a iných podobných hier vyplývajúcich zo zákona SNR č. 194/1990 Zb.

I.2. dotácie (príspevky, granty) z rozpočtov VÚC, obcí

I.3. platby a príspevky za služby na základe kontraktov a zmlúv, verejné zákazky

I.3.1. zo štátneho rozpočtu (ústredná štátna správa)

I.3.2. z rozpočtov VÚC, obcí (na základe fiškálnej decentralizácie)

I.4. nenávratné finančné príspevky z predvstupových / štrukturálnych fondov

I.4.1. kofinancovanie z národných verejných zdrojov (štátny rozpočet, zdroje VÚC a obcí)

I.4.2. príspevky z verejných zdrojov ES/EÚ

II. Nepriama podpora

II.1. asignácia 2% z dane fyzických osôb a z dane právnických osôb

II.2. oslobodenia od daní a ciel

- Použité zdroje

Definície /Vymedzenie pojmov

Mimovládne neziskové organizácie (MNO)

- Súčasné vymedzenia MNO:
 - a) **podľa právnej formy** – za MNO sú bežne považované:
 - nadácie,
 - občianske združenia,
 - neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby,
 - záujmové združenia právnických osôb,
 - neinvestičné fondy,
 - organizácie s medzinárodným prvkom;
 - niekedy sú medzi MNO zaradované náboženské spoločnosti, odborové organizácie, profesijné aj neprofesijné komory, poľovnícke a rybárske združenia, iné neziskové právnické osoby zriadené samostatnými zákonmi (napr. Slovenský červený kríž, Matica slovenská, SNSLP, Slovenský výbor UNICEF,...)
 - b) **V zmysle zákona o dani z príjmov** patria MNO medzi daňovníkov, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie (§2 ods. 1 Obchodného zákonníka).
 - c) **V štatistickej terminológii** a sledovaniach, sa MNO sledujú v rámci vybraných ukazovateľov za netrhové služby, v sektore S.15 – súkromné neziskové organizácie slúžiace domácnostiam.

Verejné prostriedky /zdroje

Verejné zdroje tvoria:

- národné verejné zdroje, t. j. zdroje verejných rozpočtov
- a zdroje EÚ
- (iné zahraničné zdroje – predovšetkým USA, a jednotlivých štátov EÚ na základe bilaterálnej spolupráce)

Formy podpory MNO z verejných prostriedkov

I. Priama podpora:

I.1. dotácie (príspevky, granty) z rozpočtových kapitol štátneho rozpočtu

I.1.1. dotácie z finančných prostriedkov vyplývajúcich zo zákona o štátnom rozpočte (na príslušný rok)

I.1.2. dotácie z výťažku lotérií a iných podobných hier vyplývajúcich zo zákona SNR č. 194/1990 Zb.

I.2. dotácie (príspevky, granty) z rozpočtov VÚC, obcí

I.3. platby a príspevky za služby na základe kontraktov a zmlúv, verejné zákazky

I.3.1. zo štátneho rozpočtu (ústredná štátna správa)

I.3.2. z rozpočtov VÚC, obcí (na základe fiškálnej decentralizácie)

I.4. nenávratné finančné príspevky z predvstupových / štrukturálnych fondov

I.4.1. kofinancovanie z národných verejných zdrojov (štátny rozpočet, zdroje VÚC a obcí)

I.4.2. príspevky z verejných zdrojov ES/EÚ

II. Nepriama podpora

II.1. asignácia 2% z dane fyzických osôb a z dane právnických osôb

II.2. oslobodenia od daní a ciel

I. Priama podpora

I.1. Dotácie (niekedy nazývané príspevky alebo granty)

V rámci výdavkovej časti rozpočtu sa dotácie poskytujú ako bežné transfery, pričom transferové platby sú výdavky uskutočňované bez toho, aby za ne ich príjemcovia poskytovali nejaké protislužby alebo tovary (jednostranné platby). Transfer môže byť len finančný vo forme príspevkov, dotácií a iných finančných vzťahov. (Návrh Opatrenia MF SR z ... 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie-nové znenie, zatiaľ zverejnený len v MPK s termínom na pripomenkovanie do 26.10.2004).

Podľa rozpočtovej klasifikácie Opatrenia MF SR zo 16. apríla 2003, ktorým sa ustanovuje rozpočtová klasifikácia a ktoré nadobudlo účinnosť 1.1.2004, je pre rok 2004 ustanovená v rámci ekonomickej klasifikácie podpoložka 642001 Občianskym združeniam a nadáciám namiesto podpoložky 64201 Občianskym združeniam, nadáciám, politickým stranám a hnutiam. Aj toto upresnené členenie však neumožňuje dostatočne presné sledovanie celkovú výšku prostriedkov poskytovaných pre MNO.

Poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu sa všeobecne riadi nasledovnými zákonmi / dokumentami:

Zákon o štátnom rozpočte SR na príslušný rok

Zákon NR SR č. 303/1995 Zb. o rozpočtových pravidlách, v znení zákona č. 442/2003 Z.z.

Na základe tejto novelizácie rezorty postupne v priebehu roka 2004 menili svoje *Výnosy o poskytovaní dotácií* v rámci svojej pôsobnosti. Problémom je obmedzená platnosť zákona o rozpočtových pravidlách do 1.1.2005, pričom jeho platnosť sa *ruší* *zákonom č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov*, ktorého účinnosť je od 30. 9. 2004.

Zákon SNR č. 194/1990 Zb. o lotériách a iných podobných hrách v znení neskorších predpisov – stále platný zákon, ktorý má byť nahradený novým *zákonom o hazardných hrách*, ktorého vládny návrh bol schválený uznesením vlády SR č. 1126/2004 z 24. 11. 2004.

K problematike poskytovania dotácií vláda SR schválila *Nový model aktívneho poskytovania informácií o procese pridelenia dotácií*, schválený [uznesením vlády SR č. 361](#) z 10. apríla 2002, na základe tohto uznesenia bola o.i. spustená prevádzka internetovej stránky

www.dotacie.gov.sk, ktorá však zatiaľ poskytuje iba informácie s linkami na jednotlivé internetové stránky ministerstiev.

Informácia o stave dotácií poskytovaných zo ŠR SR bola predkladaná Ministerstvom financií SR a vzatá na vedomie vládou SR na rokovaní dňa 17. 7. 2002.

Poskytovanie dotácií z rozpočtových kapitol rezortov sa riadi vlastnými predpismi a výnosmi. Informácie a údaje o dotáciách z finančných prostriedkov vyplývajúcich zo zákona o štátnom rozpočte a o *dotáciách z výťažku lotérií a iných podobných hier vyplývajúcich zo zákona SNR č. 194/1990 Zb.* sú spracované do spoločnej sumarizácie informácií o dotáciách poskytovaných z rozpočtových kapitol štátneho rozpočtu. Tieto dve časti sú sumarizované spoločne aj preto, že je problematické presne odsledovať skutočný zdroj poskytovaných dotácií pre MNO prostredníctvom rozpočtových kapitol rezortov. Len niektoré z novoschválených rezortných výnosov o poskytovaní dotácií odlišujú tieto dve formy pre poskytovanie dotácií. Väčšinou sú na internetových stránkach ministerstiev uvádzané spolu pod informáciami o dotáciách.

Od roku 1999 sú výnosy z prevádzkovania lotérií a hier príjmom štátneho rozpočtu (iné nedaňové príjmy). V nadväznosti na zákon o lotériách a iných podobných hrách v znení neskorších predpisov sa rozpočtovali finančné prostriedky získané z odvodov prevádzkovateľov lotérií a iných podobných hier v rozpočtovej kapitole všeobecnej pokladničnej správy, ako nedaňové príjmy na telovýchovu, šport, školstvo, podporu mládeže, zdravotnícke, sociálne, kultúrne a environmentálne účely. Od roku 2003 sa rozpočtujú ako účelové prostriedky priamo v príslušných kapitolách. Finančné prostriedky sa uvoľňujú na základe rozhodnutia vlády SR do výšky skutočných príjmov z výťažku lotérií a iných podobných hier pre MŠ SR, MZ SR, MK SR, MPSVR SR, MŽP SR, Úrad vlády SR, na financovanie verejnoprospešných akcií pre obce a mestá a rezervy vytvorenej na vratky finančných prostriedkov prevádzkovateľom lotérií a na ďalšie verejnoprospešné účely.

Mechanizmus pre prerozdelenie výnosov z lotérií a iných podobných hier upravuje doposiaľ platný vyššie uvedený zákon, výška prostriedkov určená z týchto výnosov pre jednotlivé rezorty je určená v zákone o štátnom rozpočte na príslušný rok. Najväčšia časť prostriedkov z lotérie sa používa pre účely športovej reprezentácie a telesnej kultúry. Časť ide na jednotlivé ministerstvá a úrad vlády, a časť získavajú obce a mestá, pretože výherné stroje zaťažujú predovšetkým ich.

Sumarizovaný prehľad o poskytovaní dotácií z rozpočtových kapitol neexistuje komplexná a jasne vymedzená terminológia pre ekonomické a štatistické kategórie (odlíšenie, resp. ujasnenie pojmov dotácia, príspevok, grant), ani presné pravidlá pre sledovanie a sústreďovanie informácií o poskytovaní verejných prostriedkov pre MNO.

Je potrebné vymedzenie okruhu prijímateľov (celonárodná, regionálna, miestna úroveň) a oblastí podpory, prípadne odlíšiť pravidelnú každoročnú inštitucionálnu podporu pre MNO (poskytovanie financií na existenciu niektorých organizácií bez požiadavky účelového určenia prostriedkov na konkrétne aktivity alebo projekty) a poskytovanie dotácií grantovým mechanizmom len na konkrétne projekty MNO.

Prehľad o spôsoboch a dokumentoch na poskytovanie dotácií z jednotlivých rozpočtových kapitol:

Úrad vlády SR

S účinnosťou od 15. mája 2004 sa poskytovanie dotácií v pôsobnosti Úradu vlády SR riadi *Výnosom č. 1/2004 Úradu vlády SR z 28. apríla 2004 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu vlády SR*. Tento výnos ustanovuje poskytovanie dotácií:

- ❑ z výťažku lotérií a iných podobných hier (§1) na podporu menšinovej kultúrnej politiky a na sociálne a kultúrne potreby rómskej komunity,
- ❑ z rozpočtovej rezervy predsedu vlády SR (§2),
- ❑ na aktivity zahraničných Slovákov (§3),
- ❑ na riešenie problémov rómskej komunity (§4),
- ❑ na spolufinancovanie programov PHARE zameraných na rozvoj národnostných menšín (§5).

Výnos je zverejnený na internetovej stránke ÚV www.vlada.gov.sk/dokumenty/, ako aj prehľad o dotáciách poskytnutých z rozpočtovej kapitoly Úradu vlády SR:

Úrad splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity vydal k vyššie uvedenému výnosu Úradu vlády, s účinnosťou od 1. 3. 2004, *Metodické pokyny pre vypracovanie žiadosti o dotáciu zo štátneho rozpočtu a spracovanie projektov na riešenie problémov rómskej komunity a sociálne a kultúrne potreby rómskej komunity*, ktorý stanovuje zásady poskytovania dotácií pre individuálnych žiadateľov.

Dotácie sa udeľujú na základe priorít schválených vládou SR a odporúčania Grantovej komisie pri Sekretariáte splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity schváleného podpredsedom vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny.

Informácie sú zverejnené na www.vlada.gov.sk/romovia/.

Ministerstvo financií SR

S účinnosťou od 15. 3. 2004 platí *Výnos MF SR z 25. februára 2004 č. 2552/2004-44 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MF SR*, ktorý ustanovuje:

- ❑ poskytovanie dotácií z výťažku lotérií alebo iných podobných hier (§1),
- ❑ poskytovanie dotácií na individuálne potreby obcí (§2).

Dotácie zo štátneho rozpočtu z výťažku lotérií alebo iných podobných hier možno poskytnúť na financovanie školstva, na podporu mládeže, na telovýchovné, športové, zdravotnícke, sociálne, kultúrne a environmentálne účely.

Výnos, ako aj prehľad subjektov, ktorým bola dotácia z výťažkov lotérií poskytnutá v roku 2004 je zverejnený na <http://www.finance.gov.sk/mfsr/mfsr.nsf>.

Odbor financovania neziskovej sféry MF poskytuje príspevky politickým stranám a politickým hnutiam, odborovým organizáciám na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a výberovú rekreáciu a Protidrogovému fondu.

Protidrogový fond

Bol zriadený *zákonom č. 381/1996 Z.z. o Protidrogovom fonde*. Priority Protidrogového fondu pre poskytovanie prostriedkov na protidrogovú prevenciu, liečbu a resocializačnú pomoc drogovu závislým osobám schvaľuje Rada Protidrogového fondu na podporu protidrogových aktivít a programov realizovaných v SR v súlade s úlohami *Národného*

programu boja proti drogám aktualizovanými pre rezorty podieľajúcimi sa na boji proti drogám.

Informácie sú uvedené na internetovej stránke <http://www.vlada.gov.sk/csaky/droginfo>.

Ministerstvo hospodárstva SR

Do roku 2001 mohli spotrebiteľské združenia žiadať finančnú dotáciu na základe projektu, ktorý predkladala výlučne strešná organizácia. Táto situácia sa zmenila v roku 2001, keď o pridelenie dotácie mohli požiadať aj individuálne regionálne spotrebiteľské organizácie.

MH SR poskytuje dotácie mimovládny spotrebiteľským organizáciám na ochranu práv a ekonomických záujmov spotrebiteľov na základe každoročne vydávaných záväzných podmienok pre poskytovanie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu.

Ministerstvo hospodárstva SR poskytuje finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu z rozpočtovej kapitoly MH SR z podprogramu Podpora rozvoja činnosti občianskych združení v súlade s uznesením vlády SR č. 17/2002 k *Zhodnoteniu účinnosti systému na ochranu spotrebiteľa v SR*, uznesením vlády SR č. 669/2001 a *Stratégiou spotrebiteľskej politiky na roky 2002 – 2006* (dokument prijatý EÚ).

Z iniciatívy aktivistov spotrebiteľských združení bol v júni 2004 v novelizácii zákona o ochrane spotrebiteľa (*Zákon 451/2004 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov*) v NR SR schválený poslanecký pozmeňovací návrh, ktorého výsledkom je, že prijatý zákon č. 451/2004 Z.z. (účinný od 1. 9. 2004) obsahuje v §26 doplnené nové odseky 4 a 5. Tieto ukladajú povinnosť vláde SR podporovať činnosť mimovládnych organizácií, ktoré reprezentujú záujmy spotrebiteľa (ods. 4). Zároveň v ods. 5 ukladá ministerstvu hospodárstva v súlade so zákonom o štátnom rozpočte poskytnúť dotáciu na činnosti mimovládnych organizácií, s tým, že žiadosti o dotáciu sa predkladajú do 30. októbra, vyhodnotenie žiadostí a podpísanie zmluvy o pridelení dotácie sa uskutoční do konca kalendárneho roka pre nasledujúci kalendárny rok. Dotácia má pokrývať minimálne 50% primeraných nákladov na projekt.

29. októbra 2004 zverejnilo MH SR na internetovej stránke správu o nových *Podmienkach poskytovania finančných prostriedkov zo ŠR mimovládny spotrebiteľským združeniam v roku 2005* (s termínom na podávanie žiadostí do 10. 11. 2004).

Podmienky, ako aj prehľad o poskytnutých dotáciách od roku 1994 je zverejnený na <http://www.economy.gov.sk/index/>.

Ministerstvo kultúry SR

Od novembra 2003 boli na internetovej stránke MK SR zverejnené informácie o novom Grantovom systéme MK SR pre rok 2004. Ambíciou nového grantového systému bolo vytvoriť nový rámec pre efektívnejšiu podporu rozvoja kultúrnych aktivít a projektov na Slovensku. Podrobné informácie obsahujú:

- ❑ Charakteristiku grantového systému MK SR pre rok 2004
- ❑ Štruktúru programov, termíny jednotlivých uzávierok, komisie, metodické pokyny a zásady pre vypracovanie žiadostí a projektov, prehľad podaných žiadostí, výsledky a správy o realizácii grantových programov:
Podpora ochrany pamiatkového fondu – Obnovme si svoj dom

Podpora literatúry, knižnej kultúry a knižníc – Ex Libris
Podpora audiovizíe a kinematografie – AudioVízia 2004
Podpora rozvoja a prezentácie súčasného umenia a kultúrnych aktivít
Podpora prezentácie kultúry v zahraničí – Pro Slovakia
Podpora kultúry menšín
Starostlivosť o krajanov v zahraničí

- ❑ Informácie pre žiadateľov o podporu projektov
- ❑ Organizačný a rokovací poriadok komisií programov Grantového systému
- ❑ Metodické usmernenie k vyúčtovaniu poskytnutej dotácie

V grantovom systéme sa poskytovanie dotácií sa riadi *Výnosom MK SR z 29. apríla 2004 č. MK- 480/2004-1 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky*, s účinnosťou od 1. 5. 2004.

Napriek tomu, že v porovnaní s inými rezortmi je grantový systém MK SR, aj zverejnené informácie o ňom najpodrobnejšie a najkomplexnejšie, komplikovanosť a rozbeh tohto systému spôsobili zdržania jednak v schvaľovaní žiadostí, jednak v samotnom vyplácaní už schválených dotácií. Kritika zo strany kultúrnych inštitúcií bola v priebehu roka 2004 pomerne medializovaná, na čo MK reagovalo vysvetľovaním objektívnych príčin, prečo k zdržaniu došlo a taktiež prisľubom, že v roku 2005 by už podobné problémy nastať nemali.

MK SR má na internetovej stránke www.culture.gov.sk zverejnené aj informácie o poskytovaní štátnych dotácií od roku 1994 do roku 2002 v zmysle bodu B. uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky č. 2407 zo dňa 12. júla 2002, ako aj archív už zrušeného fondu Pro Slovakia.

Uznesením vlády SR č. 1067/004 zo dňa 10. 11. 2004 bola schválená *Stratégia štátnej kultúrnej politiky a Akčného plánu úvodnej fázy implementácie kultúrnej politiky*, ktorá sa pripravovala v rokoch 2002 až 2004 aj v diskusii s predstaviteľmi jednotlivých sektorov spoločnosti, ako aj s expertmi v jednotlivých oblastiach skúmania. V časti Finančné nástroje kultúrnej politiky je predstavený model financovania kultúry ako kľúčový nástroj plnenia kultúrnej politiky. Je potrebné, aby sa v dlhodobom horizonte do realizácie štátnej kultúrnej politiky zapojili aj ďalšie nástroje (daňové a úverové politiky), a aby sa štát namiesto požiadavky nezvyšovať nároky rezortu na verejné financie sústredil najmä na požiadavku *zásadnej zmeny štruktúry nákladov a spôsobu prerozdeľovania, čerpania a kontroly využívania verejných financií v oblasti kultúry*. Rozpracovanie konkrétneho postupu pre uplatnenie navrhovaných opatrení obsahuje akčný plán úvodnej fázy implementačného procesu kultúrnej politiky (v bodoch 1, 3 a 4).

Ministerstvo obrany SR

Do roku 2000 neboli občianskym združeniam poskytnuté žiadne dotácie z kapitoly MO SR. V súčasnosti sa dotácie občianskym združeniam na zabezpečovanie činností súvisiacich s pôsobnosťou ministerstva poskytujú na základe *Výnosu MO SR z 15. júla 2004 č. SELP/K-15/3-357o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky*, s účinnosťou od 1. 8. 2004.

V zmysle uznesenia vlády SR č. 361 z 10. apríla 2002 zverejnilo MO SR na internetovej stránke www.mod.gov.sk/dotacie/ informácie o procese prideľovania dotácií zo štátneho

rozpočtu SR aj spätne za roky 2001-2002, a priebežne zverejňuje informáciu o poskytnutých dotáciách v príslušnom roku.

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

MP poskytuje občianskym združeniam, nadáciam, neziskovým organizáciám a záujmovým združeniam právnických osôb v rezorte MP SR na verejnoprospešné činnosti dotácie na základe *Výnosu Ministerstva pôdohospodárstva SR z 3. augusta 2004 č. 1657/2004-100*, s účinnosťou od 1. 9. 2004. Žiadosti posudzuje komisia MP SR, ktorá sa riadi svojim štatútom MP SR č. 2548/2004-100.

Uvedený výnos, ako aj informácie o dotáciách poskytnutých občianskym združeniam sú na internetovej stránke www.mpsr.sk zverejnené samostatne, nie ako súčasť kolonky „dotácie“, kde sú uverejnené dotácie na podporu podnikania v pôdohospodárstve.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Poskytovanie dotácií sa riadi *Výnosom MPSVR SR z 25. februára 2004 č. 37/2004-II/1 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v znení výnosu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky zo 7. septembra 2004 č. 3950/2004-II/1*, s účinnosťou od 15. 3. 2004. Výnos ustanovuje poskytovanie dotácií:

- ❑ občianskym združeniam, ak zabezpečujú činnosť vo vecnej pôsobnosti ministerstva (§1),
- ❑ z rozdelenia výťažku lotérií alebo iných podobných hier (§2),
- ❑ obciam na plnenie úloh v súlade s cieľmi Komplexného rozvojového programu rómskych osád (§3),
- ❑ na humanitné účely fyzickým osobám alebo mimovládny organizáciám (§4).

Na internetovej stránke www.employment.gov.sk je zverejnený výnos, vrátane príloh – vzorov na podávanie žiadostí podľa jednotlivých paragrafov výnosu, ako aj informácie o poskytnutých dotáciách.

Nefinančné „dotácie“:

– v pôsobnosti MPSVR existuje možnosť pre občanov v domácnosti, občianske združenia, zariadenia sociálnych služieb, nemocnice požiadať o pomôcky pre zdravotne postihnutých občanov (napr. mechanické vozíky, kočíky, zdviháky, rôzne druhy chodítok, francúzske barle, palice a pod.). Pomôcky v roku 2004 poskytol Slovensku ako dar slovensko-švédsky spolok zo Štokholmu, ktoré získal z nemocníc a zariadení sociálnych služieb. Výdavky spojené s prepravou a distribúciou pomôcok hradí MPSVR. Každoročne sa takýmto spôsobom podarí získať 2 až 4 kamióny pomôcok v závislosti od toho, koľko pomôcok sa podarí švédskej strane získať. Žiadosti o pomôcky sa adresujú na odbor integrácie občanov so zdravotným postihnutím ministerstva.

Ministerstvo spravodlivosti SR

MS SR poskytuje dotácie len na činnosť Združenia sudcov Slovenska so sídlom v Banskej Bystrici a Slovenského národného strediska pre ľudské práva so sídlom

v Bratislave. Príspevky sa v rezortnom rozpočte každoročne zabezpečujú v rámci bežných transferov, položka 642 001 – občianskym združeniam a nadáciám.

Združeniu sudcov Slovenska, ktoré je dobrovoľnou nepolitickou stavovskou organizáciou sudcov Slovenskej republiky, je príspevok poskytovaný na základe dohody o spolupráci a v súlade so schválenými „Zásadami pre poskytovanie, kontrolu a čerpanie dotácie zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly ministerstva pre občianske združenia“, č. m. 99/1996-70.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (SNSLP) bolo zriadené zákonom č. 308/1993 Z. z. a dohodou o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva, ktorú uzavrela vláda SR a Organizácia Spojených národov. V prvých dvoch rokoch bolo SNSLP financované prevažne z Dobrovoľného fondu OSN.

Informácie o týchto dotáciách v súčasnosti na internetovej stránke MS nie sú dostupné.

Ministerstvo školstva SR

MŠ poskytuje dotácie pre MNO v oblastiach:

- ❑ deti a mládež,
- ❑ šport (projekty rozvoja telesnej kultúry),
- ❑ grantový program „Enviroprojekt“.

pričom poskytovanie dotácií sa vo všeobecnosti riadi *Výnosom MŠ SR z 29. marca 2004 č. CD 2004-4824/9567-1:sekr. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky, s účinnosťou od 15. 4. 2004* a príslušnou *Smernicou č. 13/2004-I z 25. mája 2004 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky*. Okrem toho ale pre jednotlivé oblasti pôsobnosti platí množstvo partikulárnych podmienok finančnej podpory, usmernení a vzorov formulárov pre predkladanie žiadostí, ako aj pre zúčtovanie dotácie. Informácie o poskytnutých dotáciách a súvisiacich oficiálnych dokumentoch sú zverejnené na internetovej stránke MŠ www.education.gov.sk, aj keď v pomerne neprehľadnom systéme.

Podpora práce s deťmi a mládežou

Riadi sa *Podmienkami finančnej podpory práce s deťmi a mládežou na roky 2004 až 2007* a *Štatútom komisií pre hodnotenie žiadostí o dotáciu podľa podmienok finančnej podpory práce s deťmi a mládežou na roky 2004 až 2007*. V rokoch 2004 a 2005 na základe týchto podmienok minister vymenúva komisie na hodnotenie žiadostí:

- a) občianskych združení detí a mládeže (podľa druhej hlavy podmienok finančnej podpory minimálne tri komisie),
- b) na podporu informačno-poradenskej činnosti pre deti a mládež (podľa tretej hlavy podmienok finančnej podpory),
- c) na podporu aktivít zameraných na realizáciu vyhlásených priorít štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži (podľa šiestej hlavy smernice),
- d) o kapitálové výdavky (podľa siedmej hlavy smernice).

Ministerstvo rozlišuje občianske združenia celoštátne, regionálne, nadregionálne a miestne.

Štátna starostlivosť o šport

Financovanie športu sa prostredníctvom kapitoly MŠ SR realizuje od roku 2002 v rámci programového rozpočtovania. Celý objem finančných prostriedkov je realizovaný prostredníctvom jedného programu – *Národného programu rozvoja športu*.

Náležitosti a postup predkladania žiadostí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu prostredníctvom MŠ SR na rozvoj telesnej kultúry upravuje *Usmernenie Ministerstva školstva Slovenskej republiky k predkladaniu žiadostí o poskytnutie dotácie na realizáciu projektov rozvoja telesnej kultúry v roku 2005*.

Štátna podpora v oblasti športu sa poskytuje v zmysle uznesenia vlády SR č. 838 z 5. septembra 2001 k Národnému programu rozvoja športu v SR, zákona o štátnom rozpočte na príslušný kalendárny rok a v súlade s vyššie uvedeným výnosom a smernicou č. 13/2004. Vláda SR na svojom rokovaní dňa 6. 10. 2004 vzala na vedomie *Správu o plnení úloh a súčasnom stave športu v SR a o pripravovaných opatreniach na skvalitnenie a sprehladnenie finančných tokov a legislatívnych aktivít na zlepšenie podmienok pre mládežnícky, regionálny a vrcholový šport a šport pre všetkých*, ktorú predkladal minister školstva. V materiáli sa v časti Zdroje a stav financovania športu uvádzajú platné normy pre túto oblasť: v rámci tzv. „priamej podpory“ je to predovšetkým zákon o štátnom rozpočte, doposiaľ platný zákon o lotériách a iných podobných hrách a zákon o telesnej kultúre; v oblasti tzv. „nepriamej podpory“ je to predovšetkým zákon o dani z príjmov.

Napriek problémom sa MŠ SR v spolupráci so samosprávnymi krajmi a občianskymi združeniami podarilo realizovať už druhý rok projekt *Otvorená škola*, pričom v roku 2004 sa na tento projekt získali peniaze z projektu EYES 2004 v rámci Roka vzdelávania prostredníctvom športu, ktorý bol vyhlásený Európskou úniou.

Uznesením vlády SR č. 973/2004 bol dňa 13. 10. 2004 schválený návrh Legislatívneho zámeru zákona o športe, ktorý o.i. stanovuje, že podľa nového zákona o športe športový klub bude môcť pôsobiť ako občianske združenie alebo obchodná spoločnosť, ktorá v rámci svojich aktivít vykonáva športovú činnosť. Zároveň zákon by mal definovať športové aktivity, ktorých náklady sú hradené z verejných zdrojov. Medzi tieto bude patriť najmä:

- vytváranie predpokladov pre výkon rekreačného športu a amatérskeho športu,
- zabezpečenie športovej výchovy v školskom systéme,
- výchova a vzdelávanie športovcov, trénerov a ďalších odborníkov,
- podpora športovo talentovanej mládeže,
- vytváranie podmienok pre vrcholový šport, najmä z pohľadu podpory organizovaní medzinárodných súťaží a podpory prípravy vrcholových športovcov,
- podpora športu zdravotne postihnutých osôb,
- podpora štátnej reprezentácie a osobitne olympijského a paralympijského hnutia a účasti na olympijských a paralympijských hrách, vrátane materiálno-technického vybavenia športovej reprezentácie Slovenskej republiky,
- budovanie informačného a osvetového systému pre oblasť športu,
- podpora zdravotnej starostlivosti o športovcov,
- uskutočňovanie antidopingových opatrení.

ENVIROPROJEKT

Je grantový program pre financovanie projektov environmentálnej výchovy a vzdelávania a vznikol na základe tlaku a iniciatívy organizácií združených v Spoločnosti environmentálno-výchovných organizácií ŠPIRÁLA, ktoré už niekoľko rokov žiadali MŠ SR o vytvorenie

transparentného a efektívneho nástroja na financovanie environmentálnej výchovy. O grant sa môžu uchádzať mimovládne organizácie, školy a školské zariadenia. V prvom kole (v roku 2004) sa program sa riadi *Vyhlásením podmienok grantového programu...*, platným od 31. mája 2004, na internetovej stránke MŠ SR sú zverejnené aj informácie o udelených grantoch.

Ministerstvo vnútra SR

Podmienky na poskytnutie dotácie stanovuje *Vnútorný pokyn generálneho riaditeľa sekcie verejnej správy MV SR o poskytovaní dotácií zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky občianskym združeniam prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, číslo SVS-207-2000/04903*, ktorého účinnosť od 1.1.2001. Občianske združenia, ktorým sa poskytuje dotácia zo štátneho rozpočtu, prešli do pôsobnosti ministerstva z bývalého Národného frontu a sú to: a) Dobrovoľná požiarňa ochrana Slovenskej republiky, b) Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, c) Zväz protikomunistického odboja, d) Konfederácia politických väzňov Slovenska, e) Konfederácia evidovaných politických odporcov komunistického normalizačného režimu v Československu.

Okrem týchto občianskych združení však do ekonomickej pôsobnosti MV SR –sekcie verejnej správy prešli z rozpočtovej kapitoly MŠ SR v r. 2002 aj:

- a) Horská služba na Slovensku
- b) Dobrovoľný zbor Tatranskej horskej služby
- c) Banskobystrická horská služba.

Informácie o poskytovaní dotácií občianskym združeniam sú zverejnené na internetovej stránke ministerstva – sekcie verejnej správy www.civil.gov.sk.

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR

Za dotácie pre MNO z rozpočtovej kapitoly MVRR možno považovať najmä tie, ktoré sa poskytujú pre:

- ❑ regionálne rozvojové agentúry (RRA)
- ❑ združenia na podporu aktivít euroregionálnych združení.

Dotácie pre RRA

Ich poskytovanie sa realizuje na základe *Informácie o zásadách koordinácie integrovanej siete regionálnych rozvojových agentúr*, kde je uvedené, že právny vzťah medzi ministerstvom a regionálnou rozvojovou agentúrou je založený na zmluve o poskytovaní príspevku na financovanie činnosti RRA, pričom tieto sú poskytované prostredníctvom bežných aj kapitálových transferov. *Prehľad všetkých dotácií pre regionálne rozvojové agentúry a euroregionálne združenia od r. 1994 do r. 2002*, ako aj Informácie o činnosti integrovanej siete RRA za 1. polrok 2003 aj 2004 sú zverejnené na internetovej stránke ministerstva www.build.gov.sk.

Od roku 2003 ministerstvo stanovilo 2 hlavné oblasti aktivít, na ktoré sa agentúry zameriavali:

- poskytovanie konzultačných služieb, predovšetkým poradenstva z predvstupových a štrukturálnych fondov,
- po vyhlásení výzvy na podanie projektových návrhov zabezpečenie prísunu projektov poskytovateľovi (“project-pipeline”).

V roku 2003 boli regionálne rozvojové agentúry, vzhľadom na aktuálne potreby ministerstva, zapojené aj do implementácie Komunikačného akčného plánu Riadiaceho

orgánu pre CSF (KAP), kde sú zaradené ako prostredníci odovzdávajúci informácie z informačných centier prvého kontaktu Riadiaceho orgánu pre CSF na cieľové skupiny. Na jeho základe poskytujú najmä informácie o možnostiach a využití štrukturálnych fondov EÚ.

Zároveň boli vybrané niektoré RRA na plnenie osobitných úloh v rámci programov predvstupovej pomoci. Ministerstvo určilo na základe výberového konania 8 agentúr na plnenie úloh technického sekretariátu pre Phare ECOSOC a 2 agentúry pre Phare CBC. V roku 2004 budú rozšírené oblasti činností niektorých RRA i v rámci implementácie štrukturálnych fondov a iniciatív Spoločenstva pre programy OP ZI, SPD a INTERREG III A.

MVRR SR pripravuje *Koncepciu rozvoja Integrovannej siete regionálnych rozvojových agentúr*, ktorá bola zverejnená v medzirezortnom pripomienkovom konaní (s termínom do 21. 10. 2004). Podľa tejto koncepcie sú RRA neziskové inštitúcie, ktoré aktivizujú hospodársky a sociálny rozvoj regiónu inštitucionálnym spojením verejnej správy, súkromného sektora a tretieho sektora. Integrovaná sieť RRA vznikla na základe uznesenia vlády SR č. 738/2000 zo dňa 20. 9. 2000. Do integrovanej siete pritom môžu byť zaradené len tie RRA, ktoré sú záujmovými združeniami právnických osôb pracujúcimi na neziskovom princípe.

Aj keď sa podpora pre RRA označuje aj ako dotácia (viď materiál *Prehľad dotácií...*), príspevky MVRR by sa svojim charakterom mohli považovať skôr za platby za objednané služby na základe kontraktov a zmlúv. Podľa pripravovanej *Koncepcie rozvoja integrovanej siete RRA* štát každoročne podporuje túto sieť prostredníctvom MVRR SR. Táto podpora sa uskutočňuje na základe zmluvy o poskytovaní príspevku na financovanie RRA. Poskytnutie príspevku je podmienené spolufinancovaním, alebo inou činnosťou, ktorá prispeje k prevádzkovaniu agentúry. Maximálny podiel príspevku MVRR na bežné a kapitálové výdavky na celkovom rozpočte RRA určí každý rok MVRR SR do 1. novembra predchádzajúceho roka. Minimálna výška príspevku RRA je 350 000 Sk na jeden kalendárny rok. Okrem financovania RRA MVRR SR podporuje i regionálnych manažérov. Regionálni manažéri sú financovaní na základe zmlúv o poskytovaní príspevku na ich činnosť podľa možností rozpočtu kapitoly MVRR SR v príslušnom roku.

Podpora na rozvoj regiónov – podpora euroregionálnych aktivít

Uznesením vlády SR č. 473 z 11. júna 2003 bol schválený *Systém podpory euroregionálnych aktivít na roky 2003 a 2004*, ktorého cieľom je podpora projektov zameraných na rozvoj prihraničných regiónov SR. V roku 2004 pokračoval systém podpory euroregionálnych aktivít z rozpočtových prostriedkov na rok 2004 zverejnením tretej výzvy. Prijemcom účelovej dotácie môže byť v nadväznosti na uznesenie vlády SR č. 986/2001 euroregionálne združenie zaregistrované na území Slovenskej republiky, resp. euroregionálne združenie, ktorého zaregistrovanie na území SR bolo vykonané po schválení tohto materiálu vládou SR: Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ); Regionálne združenie Záhorie (Euroregión Pomoravie); Región Beskydy (Euroregión Beskydy); Ipeľský Euroregión (Ipeľský Euroregión); Región Biele Karpaty (Euroregión Biele-Biele Karpaty); Región Neogradiensis (Euroregión Neogradiensis); Podunajsko-Dolnovažské združenie (Euroregión Podunajského Trojspolku); Región Tatry (Euroregión Tatry); Únia Slanej a Rimavy (Euroregión Slaná-Rimava); Región Karpaty (Karpatský Euroregión); Euroregión Kras (Euroregión Kras). Konečným príjemcom dotácie v rámci systému podpory euroregionálnych aktivít nemôže byť fyzická osoba a podnikajúca právnická osoba. Forma podpory spočíva v poskytnutí účelovej dotácie na projekt.

Na internetovej stránke ministerstva je zverejnená výzva, Informácie pre žiadateľa účelovej dotácie v rámci tretej výzvy systému podpory euroregionálnych aktivít na roky 2003 a 2004, ako aj prehľad podpory od roku 2002.

Ministerstvo zdravotníctva SR

Poskytovanie dotácií sa riadi *Výnosom MZ SR z 6. apríla 2004 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky*, s účinnosťou od 1.5. 2004, pričom sa jedná len o poskytovanie dotácií z výťažku lotérií alebo iných podobných hier. Ministerstvo môže poskytnúť dotáciu a príspevok organizáciám v súlade s § 4a ods. 9 platného zákona SNR č. 194/1990 Zb. o lotériách a iných podobných hrách v znení neskorších predpisov iba na financovanie zdravotníckych a sociálnych účelov, sociálnych účelov a humanitárnej pomoci.

Na internetovej stránke ministerstva www.health.gov.sk/ - Financovanie - sú zverejnené informácie, dokumenty, ako aj prehľad o dotáciách poskytnutých z lotérií a podobných hier v rokoch 1999-2000. Zo zverejneného prehľadu pritom vyplýva, že pre niektoré MNO boli prostriedky poskytované nielen cez rozpočtovú položku 642001 – bežné transfery občianskym združeniam a nadáciám, ale aj cez položku 722 – kapitálové transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám.

Dotácie z rozpočtovej kapitoly MZ boli v rokoch 1994-1998 poskytované len Slovenskej lekárskej spoločnosti a Slovenskému červenému krížu, od roku 2000 aj iným MNO a zdravotníckym zariadeniam, vrátane Protidrogového fondu (každoročne 5 mil. Sk).

Slovenský červený kríž (SČK)

Financovanie SČK z kapitoly MZ je uvádzané samostatne, realizuje sa na základe *zákona č. 84/1994 Z.z. o Slovenskom červenom kríži*, ktorý zaručuje pre SČK každoročný príspevok na činnosť, v podstate bez bližšieho účelového určenia.

Ministerstvo životného prostredia SR

Poskytovanie dotácií sa riadi *Výnosom MŽP SR č. 4/2004 z 3. augusta o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MŽP SR*, s účinnosťou od 15. 8. 2004. Z rozpočtovej kapitoly MŽP možno dotácie poskytnúť na podporu činností a opatrení zameraných na dosiahnutie cieľov štátnej environmentálnej politiky.

Pre MNO sú dostupné dotácie:

- ❑ z Programu na podporu realizácie environmentálnych opatrení,
- ❑ z grantovej súťaže Zelený projekt
- ❑ z novoschváleného Environmentálneho fondu

Program na podporu realizácie environmentálnych opatrení

Prijatím zákona č.553/2001 Z.z. o zrušení niektorých štátnych fondov bol Štátny fond životného prostredia zrušený. Transformoval sa do sekcie MŽP SR s názvom Sekcia realizácie environmentálnych programov (SREP). Poskytovanie dotácií sa riadi *Smernicou MŽP SR č. 5/2004-9. zo dňa 31. 8.2004 o poskytovaní dotácií z Programu na podporu realizácie environmentálnych opatrení*, s účinnosťou od 1. 9. 2004, a *Prílohou* k tejto smernici: *Prehľad aktivít v rámci sektorov Programu na podporu realizácie environmentálnych opatrení*.

Program je určený na finančnú podporu projektov, ktoré sú v súlade s prioritami štátnej environmentálnej politiky. Pri poskytovaní finančných prostriedkov sa prihliada k požiadavkám Európskej únie a k záväzkom SR vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv. Od roku 2002 prišlo k zmene spôsobu poskytovania finančných prostriedkov pre tento program. Dotácia sa poskytuje formou nenávratného finančného príspevku na základe zmluvy o poskytnutí finančných prostriedkov.

Na internetovej stránke ministerstva www.enviro.gov.sk – SREP sú uverejnené príslušné dokumenty, návod a metodika spracovania žiadosti, ako aj prehľady poskytovania úverov, dotácií a bonifikácií v minulých rokoch.

Grantová súťaž Zelený projekt

MŽP (odbor pre styk s verejnosťou) každoročne vyhlasuje grantovú súťaž Zelený projekt s finančnou dotáciou ministra ŽP 1 mil. Sk. Táto súťaž je určená výlučne MNO pôsobiacim v oblasti životného prostredia. V zverejnenom vyhlásení súťaže malých projektov sú uvedené podmienky súťaže, vrátane vyhlásenia prioritných tém na príslušný rok, kritériá pre poskytnutie dotácie ako aj informácia o spôsobe posudzovania a výbere projektov. Dotácia z rozpočtu ministerstva pre MNO s environmentálnym zameraním na projekty v súlade s *Pokynom MŽP SR č. 2/1999-6 z 8.3.1999 o poskytovaní dotácií občianskym združeniam záujmovým združeniam právnických osôb, nadáciám, neinvestičným fondom a neziskovým organizáciám poskytujúcim verejnoprospešné služby*. Podľa tohto pokynu dotáciu možno poskytnúť na podporu akcií zameraných na zlepšenie životného prostredia a na dosiahnutie cieľov stratégie štátnej environmentálnej politiky, najmä v ochrane prírody a krajiny, v ochrane zložiek životného prostredia, v odpadovom hospodárstve, v eliminovaní environmentálnych rizík, v environmentálnej informatike, monitoringu, výchove, vzdelávaní a propagácii. Na každý sú pri vyhlásení súťaže stanovené prioritné témy predkladaných projektov.

V poslednom čase environmentálne MNO podrobili MŽP ostrej kritike, že nemá vytvorené vyhovujúce mechanizmy na prerozdelenie verejných financií (viď. Výzvy Ekofóra k 15. výročiu udalostí zo 17. novembra 1989).

Environmentálny fond

Bol zriadený zákonom č. 587/2004 Z.z. z 21. októbra 2004 o *Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov*, ktorého úlohou je uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie. Určuje druhy podpory, ktorými sú dotácia alebo úver.

Ministerstvo zahraničných vecí SR

Z rozpočtovej kapitoly MZV je poskytovaný bežný transfer Slovenskej komisii UNESCO na základe uznesenia vlády SR č. 338/1994. Slovenskej komisii UNESCO sú tieto transfery

poskytované vždy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rok ako účelové prostriedky na zabezpečenie medzinárodných programov UNESCO.

Z kapitoly VPS je pre MZV každoročne rozpočtovaný príspevok SR do Medzinárodného vyšehrádskeho fondu (International Visegrad Fund), z ktorého zase sú poskytované granty o.i.aj pre MNO.

Grantové programy oficiálnej rozvojovej pomoci SR

Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) je dôležitou súčasťou existujúceho mechanizmu rozvojovej pomoci SR. Materiál sa vypracúva každoročne. Cieľom *Národného programu na rok 2004*, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 388/2004 zo dňa 28. 4. 2004 je zostaviť štruktúru a výšku rozpočtu na jednotlivé komponenty slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci a špecifikovať priority a zameranie ODA na rok 2004.

MZV vydalo *Smernicu pre poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci*, ktorej upravená verzia bola schválená uznesením vlády SR 388/2004 zo dňa 28. 4. 2004, s cieľom stanovenia postupu, vymedzenia vzájomnej súčinnosti a upresnenia kompetencií jednotlivých subjektov, útvarov ministerstva a zodpovedných zamestnancov pri poskytovaní oficiálnej rozvojovej pomoci, ďalej definuje a upravuje pravidlá pri hospodárení s finančnými prostriedkami a majetkom nadobudnutým z nich pri realizácii Národného programu ODA definuje a upravuje postup a pravidlá pri poskytovaní ODA. Hospodárenie s finančnými prostriedkami a majetkom nadobudnutým z ODA pri realizácii Národného programu ODA jednotlivými subjektmi sa vykonáva v súlade so zákonom NR SR č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách. Smernica neupravuje poskytovanie humanitárnej pomoci definovanej v *Smernici OECD/DAC č. DCD/DAC (2000) 10* v odsekoch 1.14 – 1.18 alebo 1.26 – 1.30, prípadne iných odsekoch, ktoré by prichádzali do úvahy pri klasifikácii poskytnutej oficiálnej rozvojovej pomoci ako humanitárnej pomoci.

Od roku 2003 sa realizácia Národného programu ODA uskutočňuje v úzkej spolupráci MZV s:

- ❑ Poručníckym "Trust" fondom UNDP,
- ❑ fondom "Bratislava-Belehrad", spravovaný Nadáciou pre podporu občianskych aktivít

Vytvoreniu obidvoch fondov predchádzalo podpísanie všeobecnej dohody o rozvojovej spolupráci s Rozvojovým programom OSN (UNDP), ako aj so Srbskom a Čiernou Horou. Administratívna a kontraktačná jednotka Trustového fondu vyhlásila k 15.10.2004 už tretie grantové kolo na financovanie projektov slovenskej Oficiálnej rozvojovej pomoci (termín je do 15. 12. 2004).

Hlavnú myšlienku Bratislava-Belehrad fondu definuje *Programový dokument Stratégie slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci pre Srbsko a Čiernu Horu*. V novembri 2004 bolo podpísané Finančné memorandum medzi MZV SR a Ministerstvom medzinárodných ekonomických vzťahov Srbska Čiernej Hory (SČH), ktoré tvorí súčasť Národného programu oficiálnej rozvojovej pomoci na rok 2004. V súčasnosti NPOA zverejnila prvú výzvu na predkladanie projektov (s termínom do 15. 2.2005).

Bližšie informácie sú zverejnené na internetových stránkach <http://www.slovakaid.sk/> , <http://www.undp.sk/>, [www.npoa.sk.](http://www.npoa.sk/)

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR

- neposkytuje dotácie ani granty pre MNO

I.2. dotácie (príspevky, granty) z rozpočtov VÚC, obcí

Aj keď programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja jednotlivých krajov deklarujú záujem podporovať aktivity MNO, z rozpočtov VÚC je v súčasnosti možné jednoznačne vymedziť dotácie, resp. inú formu podpory činnosti MNO len obmedzene. Poskytovanie dotácií sa spravidla riadi vlastnými všeobecne záväznými nariadeniami (napr. v Košickom samosprávnom kraji - VZN o poskytovaní dotácií a návratných finančných výpomocí č. 2/2003; alebo v Banskobystrickom kraji – VZN č. 1/2004 Zásady poskytovania finančných prostriedkov z vlastných príjmov BBSK účelovo určených na akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia BBSK a na podporu všeobecne prospešných služieb, podnikania a zamestnanosti).

Dlhodobejšiu tradíciu oproti VÚC majú v poskytovaní dotácií na podporu verejnoprospešných činností zo svojich rozpočtov mestá a obce. Bez nároku na úplnosť uvádzame príklady možností poskytovania dotácií v hlavnom meste SR a niektorých krajských mestách.

Bratislava

Bratislavský magistrát poskytuje zo svojho fondu prostredníctvom oddelenia sociálnych vecí projekty v oblasti kultúry, športu, voľnočasových aktivít detí a mládeže, prevencie násilia, rasovej a etnickej neznášanlivosti a vandalizmu. Na projekty má mesto vyhradených ročne 1,6 do 2 miliónov korún.

Trnava

Mesto už tradične formou dotácií napomáha rozvoju mládežníckych, spoločenských, kultúrnych a telovýchovno-športových aktivít svojich občanov. Poskytovanie dotácií sa riadi všeobecne záväzným nariadením (VZN) č. 136/1999. Okrem toho mestský úrad každoročne podporí nejaké MNO, ktoré pôsobia na území mesta finančnými výťažkami z mestských reprezentačných plesov.

Žilina

Mesto chce podporovať rozvoj demokracie a múdre iniciatívy svojich obyvateľov. V roku 2004 poskytne 4 mil. korún na projekty v oblasti kultúry, vzdelávania, športu a sociálnej a zdravotnej oblasti, prostredníctvom novej grantovej schémy, ktorú schválilo zastupiteľstvo mesta v decembri 2003. Žiadateľ o grant môže byť fyzická osoba, právnická osoba, MNO, štátna, samosprávna či cirkevná inštitúcia.

Košice

V októbri 2004 sa mesto dohodlo na užšej spolupráci so Združením pre podporu tretieho sektora v košickom regióne s cieľom vytvoriť Komunitnú nadáciu Mesta Košice, ktorá by mala napomôcť aj pri vytváraní partnerstiev pre čerpanie európskych fondov.

I.3. Platby a príspevky za služby na základe kontraktov a zmlúv, verejné zákazky

Táto časť sa zameriava na podmienky pre poskytovanie verejnoprospešných služieb a činností neštátnymi (súkromnými) organizáciami, na verejné obstarávanie, verejné zákazky v súvislosti s ich dostupnosťou pre MNO.

Kontrakty sa líšia od dotácií alebo grantov tým, že vláda nedáva MNO dar, ale kupuje si od nej produkt alebo službu. To znamená, že nejaká mimovládna nezisková organizácia dostáva verejné prostriedky za to, že poskytuje verejnoprospešné služby, resp. služby vo verejnom záujme, pričom musí podať výkon na takej úrovni, ako sa zmluvne zaviazala. V týchto vzťahoch MNO prichádzajú „na trh“ s produktmi, ktoré sú často nehmotnej povahy, je to väčšinou služba, ide napr. o sociálnu pomoc, ochranu týraných žien a detí, pomoc narkomanom, informačno-vzdelávacie aktivity, ochranu životného prostredia, kultúrneho dedičstva, atď. Pritom cieľovou skupinou, „klientmi“ týchto aktivít MNO sú ľudia alebo subjekty verejného záujmu, ktorí si za tieto služby nemôžu zaplatiť, alebo platia len čiastočne. Preto pri financovaní takýchto neziskových aktivít je kľúčovou úloha darcu, resp. objednávateľa, ktorý sa svojím vkladom spolupodieľa na podpore takejto verejnoprospešnej činnosti. MNO je v tomto prípade v akomsi trojvzťahu organizácia (poskytovateľ služby)- klient (prijímateľ služby)- darca (podporovateľ).

Neziskový sektor na Slovensku si zatiaľ nevytvoril so štátom pevné partnerstvo na báze spolupráce, rozvoju takýchto partnerstiev stála v ceste najmä neochota predchádzajúcich vlád podporovať neziskový sektor v oblasti poskytovania verejnoprospešných služieb.

Vláda SR svojím *uznesením č. 1108 z 20. 12. 2000* schválila návrh *Koncepcie nových právnych foriem vzťahu medzi štátom a poskytovateľmi verejných služieb*. Transformačný proces štátnych organizácií na neziskové organizácie mal priniesť zrovnoprávnenie a spoluzodpovednosť štátnych a neštátnych inštitúcií a vytvorenie zdravého konkurenčného prostredia. Za kľúčový pre úspech transformačného procesu sa považovalo umožnenie vstupu odbornej verejnosti do celého procesu ako aj do kontroly zo strany médií a verejnosti.

Opatrenia z koncepcie nových právnych foriem vzťahu medzi štátom a poskytovateľmi verejných služieb týkajúce sa transformácie rozpočtových a príspevkových organizácií na neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby sa zapracovali do noviel zákona o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby, zákona o rozpočtových pravidlách a zákona o správe majetku štátu.

Novelizáciou zákona č. 213/1997 o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby (zákon č. 35/2002) sa o.i. v §2 upravil druh všeobecne prospešných služieb príkladmo. V dôvodovej správe sa uvádzalo, že pojem „všeobecne prospešné služby“ je veľmi dynamický a jeho vecná stránka bude vždy flexibilná. V porovnaní s dovtedy platnou úpravou sa druh služieb, ktoré sa považujú na účely tohto zákona za všeobecne prospešné, rozšíroval o ochranu ľudských práv a základných slobôd, vzdelávanie, výchovu a rozvoj telesnej kultúry všetkých obyvateľov (nielen doplnkové vzdelávanie detí a mládeže, vrátane organizovania telesnej výchovy a športu pre deti a mládež), ďalej o činnosti zamerané na rozvoj vedy, techniky a informačných služieb, služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti, zabezpečenie výstavby bytov, správy, údržby a obnovy bytového fondu. Dovtedajšia právna úprava neumožňovala pre tento druh aktivít založiť neziskovú organizáciu, čo bolo jedným z dôvodov ich relatívne nízkeho počtu. Pritom ide o také oblasti, v ktorých by mimovládne neziskové organizácie mohli zohrať významnú rolu.

Čo sa týka platieb a príspevkov za služby MNO z rozpočtov VÚC, resp. obcí, získavanie údajov o mechanizmoch financovania verejnoprospešných služieb je poznačený prebiehajúcou decentralizáciou verejnej správy a prenosom kompetencií a zdrojov na nižšie

úrovne. Proces administratívnej aj fiškálnej decentralizácie sa najviac týka sociálnych, prípadne zdravotníckych služieb. Proces decentralizácie systému sociálnej pomoci bol a je najdôležitejším krokom reformy tohto systému. Financovanie neštátnych organizácií od 1. júla 2002 prešlo z krajských úradov do kompetencie samosprávnych krajov, rovnako ako aj rozpočtovanie sociálnych zariadení, ktoré kraje prevzali do svojej kompetencie. Rozpočet VÚC pre sociálnu pomoc zahŕňa decentralizačnú dotáciu od štátu a príjmy zo zariadení, ktorých zriaďovateľom sa VÚC stal.

Poskytovanie príspevkov z VÚC sa spravidla riadi VZN alebo dokumentmi, ktoré spravidla vychádzajú z Vyhlášky MPSVR SR č. 578/2001 Z.z. o priemerných bežných výdavkoch a príjmoch na poskytovanie jednotlivých druhov sociálnych služieb. V prípade opatrovateľskej služby (ADOS), kompetencie boli prenesené na obce.

V roku 2004 začal aj problematický prenos kompetencií na regióny aj oblasti financovania športu, kde síce vznikli regionálne združenia, no bez strešnej organizácie, bez jednotnej koncepcie, bez jednotnej štruktúry a v neposlednej miere nerealizovanej fiškálnej decentralizácie a nezabezpečenia financovania regionálneho športu.

Finančné vzťahy verejnej správy a MNO pri forme platieb za služby sa realizujú v dvoch rovinách:

- ❑ verejným obstarávaním (*zákon č. 523/2003 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov*)
- ❑ na základe osobitných zákonov

Verejné obstarávanie

Proces verejného obstarávania podľa *zákona č. 523/2003 Z.z. o verejnom obstarávaní* tovarov, služieb a verejných prác, v znení neskorších predpisov je aj pre tie MNO, ktoré môžu podnikat', možnosťou vstupovať do zmluvných vzťahov so štátnymi orgánmi, resp. právnickými osobami napojenými na štátny rozpočet, rozpočet štátneho fondu alebo rozpočet VÚC alebo obce. Verejné obstarávanie je proces získavania predmetu záujmu zhotovením, kúpou, nájmom, kúpou prenajatej veci a inými právnymi formami, pričom týmto predmetom sú tovary, služby a verejné práce, ak sú uhrádzané úplne alebo čiastočne z verejných prostriedkov.

Zákon ustanovuje metódy a postupy verejného obstarávania používané obstarávateľmi pri uzavieraní verejných zmlúv na dodanie tovaru, zmlúv na uskutočnenie prác alebo zmlúv na poskytnutie služieb a pôsobnosť Úradu pre verejné obstarávanie. Pri verejnom obstarávaní sa uplatňuje princíp priehľadnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie uchádzačov a záujemcov, hospodárskej súťaže pri dodržiavaní zásad hospodárnosti pri vynakladaní finančných prostriedkov.

Využitie možnosti pre MNO byť účastníkmi vo výberových konaniach verejného obstarávania je podľa dostupných informácií dosť ojedinelé, príčiny tohto stavu vyžadujú ešte hlbšiu analýzu.

Platby za služby na základe osobitných zákonov

Sociálne služby

Podľa Ústavy SR zaručuje štát určitú minimálnu úroveň sociálnej pomoci každému, kto ju potrebuje. Túto garanciu môže štát naplňať priamo alebo prostredníctvom tretích osôb, napríklad prostredníctvom samosprávy alebo mimovládnych/neštátnych subjektov.

Vláda prejavila politickú vôľu zmeniť súčasný stav v oblasti sociálnych služieb, keď vo svojom programovom vyhlásení z novembra 2002 uvádza: „*Vláda navrhne transformáciu sociálnych služieb na princípe decentralizácie a odštátnenie ich výkonu. Verejná správa musí definovať potrebu a vyčleniť finančné prostriedky a súkromní poskytovatelia služieb poskytnú službu. Zavedieme stanovenie základných štandardov na financovanie a kvalitu sociálnych služieb, systém udeľovania licencií a kontroly, zrovnoprávnenie pre všetky inštitúcie poskytujúce sociálne služby.*“

Sociálne služby môžu od roku 1990 poskytovať aj neštátne subjekty. Odštátnenie alebo zmena verejnej rozpočtovej organizácie na súkromnú /neštátnu neziskovú organizáciu bolo umožnené tzv. transformačným zákonom. Transformovaná /odštátnená NO spravuje a využíva pre svoju činnosť majetok (najmä budovy a zariadenia), ktorý bol majetkom zriaďovateľa (v súčasnosti decentralizovaný majetok štátu na VÚC a obce).

V súčasnosti sú najväčšími neštátnymi poskytovateľmi sociálnych služieb na Slovensku (zabezpečujú viac ako polovicu týchto služieb) sú cirkvi a ich organizácie.

- Zavedenie základných štandardov na financovanie a kvalitu sociálnych služieb a systém udeľovania licencií a kontroly

MPSVR SR v zmysle zákona NR SR č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov rozhoduje na základe žiadosti o vydanie povolenia na vykonávanie sociálnej prevencie a vybraných činností sociálnoprávnej ochrany a na poskytovanie sociálneho poradenstva, o zamietnutí žiadosti o vydanie povolenia a o zrušení povolenia. V zmysle § 84, ods. 4 a 8 zákona o sociálnej pomoci pred rozhodnutím o vydaní povolenia overuje príslušný orgán spôsobilosť právnických osôb a fyzických osôb (neštátnych subjektov) vykonávať sociálnu prevenciu a vybrané činnosti sociálnoprávnej ochrany a poskytovať sociálne poradenstvo za podmienok ustanovených týmto zákonom a spôsobom ustanoveným týmto zákonom. Na základe *Podmienok na vydávanie povolení právnickým osobám a fyzickým osobám na vykonávanie sociálnej prevencie a vybraných činností sociálnoprávnej ochrany a poskytovanie sociálneho poradenstva* z 8. 7. 2002, spôsobilosť neštátneho subjektu vykonávať sociálnu prevenciu a vybrané činnosti sociálnoprávnej ochrany a poskytovať sociálne poradenstvo posudzuje Komisia MPSVR SR pre overovanie spôsobilosti právnických a fyzických osôb vykonávať sociálnu prevenciu a vybrané činnosti sociálnoprávnej ochrany a poskytovať sociálne poradenstvo. Činnosť Komisie sa riadi Rokovacím poriadkom, schváleným ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

- zrovnoprávnenie financovania pre všetky subjekty poskytujúce sociálne služby

Zákon o sociálnej pomoci č. 195/1998 Z.z. v znení neskorších predpisov zrovnoprávnil štátnych aj neštátnych poskytovateľov sociálnej pomoci schválením 100%-ného príspevku zo štátneho rozpočtu aj pre neštátne organizácie, ktoré môžu zo sociálnej pomoci realizovať len sociálne služby a sociálne poradenstvo, sociálnu prevenciu a vybrané činnosti sociálnoprávnej ochrany. Zadávatel služby (verejná správa) uhrádza rozdiel medzi platbami klientov a spoločensky prijateľnou úrovňou nákladov bez ohľadu na to, či občan dostáva službu od

verejného či súkromného poskytovateľa sociálnej služby. Finančný príspevok neštátnemu subjektu možno poskytnúť na základe písomnej žiadosti. O poskytnutí finančného príspevku uzatvára príslušný orgán a neštátny subjekt písomnú zmluvu.

V rámci transformácie výkonu ústavnej výchovy v detských domovoch, MPSVR SR stanovilo *Priority na rozdelenie finančných prostriedkov získaných zo štátneho rozpočtu SR v roku 2004 pre realizáciu prvku Transformácia výkonu ústavnej výchovy v detských domovoch*. Finančné prostriedky na „reformu detských domovov“ boli schválené aj v rámci účelových prostriedkov rozpočtovej kapitoly MPSVR SR na rok 2004 v Prílohe č. 7 k zákonu č. 598/2003 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2004 (celková suma 232 mil. Sk) – časť z nich bola poskytnutá aj pre MNO.

Zdravotnícke služby

Zdravotná starostlivosť sa poskytuje ambulantne alebo ústavne formou primárnej, sekundárnej a následnej zdravotnej starostlivosti v štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadeniach, ktoré túto starostlivosť poskytujú v súlade so svojim odborným zameraním a materiálno-technickým vybavením. Z MNO môžu zdravotnú starostlivosť poskytovať len neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, SČK a cirkvi a náboženské spoločnosti. Neštátne zdravotnícke zariadenia poskytujú zdravotnú starostlivosť na základe povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

K 30.6. 2004 bolo v rezorte zdravotníctva transformovaných 19 zdravotníckych zariadení na neziskové organizácie, ktoré boli založené od účinnosti transformačného zákona. Ako sa uvádza v materiáli, ktorým MZ SR navrhuje na transformáciu ďalších 22 zdravotníckych zariadení (uznesenie vlády SR č. 644/2004), skúsenosti týchto neziskových organizácií sú pozitívne, poskytujú zdravotnú starostlivosť v rozsahu pred premenou; neziskové organizácie majú správnu radu schválený vyrovnaný rozpočet. Nimi prijaté opatrenia (zmena organizačnej štruktúry, reštrikčné opatrenia a podnikateľská činnosť) zabezpečujú znižovanie straty z predchádzajúceho obdobia a plnenie vyrovnaného rozpočtu.

Na rokovaní vlády SR dňa 10.11.2004 minister zdravotníctva iniciatívne *predložil informáciu o vývoji hospodárenia neziskových organizácií založených podľa transformačného zákona č. 13/2002 Z.z.*, v ktorej sa konštatuje, že vykonaná kontrola v zdravotníckych zariadeniach poskytujúcich všeobecne prospešné služby jednoznačne dokázala, že úroveň kvality poskytovania zdravotných služieb a efektívnosť hospodárenia sa výrazne zlepšili.

Služby na podporu zamestnávania

- Chránené dielne (pre zdravotne postihnutých občanov)

Príspevok na zriadenie a príspevok na dodatočné náklady poskytuje zamestnávateľovi úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého územnom obvode sa zriadi chránená dielňa alebo chránené pracovisko formou príspevku na zriadenie, príspevku na dodatočné preukázané náklady súvisiace so zamestnávaním občanov so zdravotným postihnutím, príspevku na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov sa poskytuje právnickej alebo fyzickej osobe, ak o tento príspevok požiada najneskôr do 31. marca po uplynutí kalendárneho roka, za ktorý príspevok žiada.

- Agentúry podporovaného zamestnávania

Podľa § 58 *zákona o službách zamestnanosti* je Agentúra podporovaného zamestnávania (APZ) na účely tohto zákona právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá poskytuje služby občanom so zdravotným postihnutím, dlhodobo nezamestnaným občanom a zamestnávateľom zamerané na uľahčenie získania zamestnania alebo na udržanie zamestnania alebo na uľahčenie získania zamestnanca z radov občanov so zdravotným postihnutím a dlhodobo nezamestnaných občanov. APZ môže vykonávať pre uchádzača o zamestnanie činnosti uchádzača so zdravotným postihnutím a pre uchádzača o zamestnanie, ktorý je dlhodobo nezamestnaným občanom na základe uzatvorenej písomnej dohody s príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“). Za činnosti uvedené v bode d) až f) môže APZ vyberať od zamestnávateľa úhradu v dohodnutej výške.

V súlade s § 13 ods. (1) písm. k) zákona o službách zamestnanosti patrí do pôsobnosti úradu zriaďovať podľa potreby APZ. V súlade s § 13 ods. (1) písm. i) zákona o službách zamestnanosti na výber APZ úradom sa vzťahuje osobitný predpis – zákon NR SR číslo 523/2003 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- Poskytovanie príspevku na aktivačnú činnosť

V zmysle *zákona o službách zamestnanosti* môže byť poskytnutý príspevok na aktivačnú činnosť o.i. aj MNO, SČK, štátom uznanej cirkvi, náboženskej spoločnosti a nimi zriadenej organizácii za organizovanie prác vo verejnom záujme. Príspevok sa poskytuje na úhradu časti nákladov na úrazové poistenie osôb vykonávajúcich aktivačnú činnosť, na ochranné pracovné pomôcky, na úhradu časti mzdy a poistných odvodov zamestnanca, ktorý organizuje aktivačnú činnosť.

Informačné, vzdelávacie, výskumné, a iné služby

- realizácia projektov na konkrétny účel (napr. informačný, mobilizačný, výskumno-analitický), ktorú si prostredníctvom vyhlásenej súťaže rezort verejnej správy „objednal“, napr.:

V rokoch 2001 -2003 MZV v súlade s *Koncepciou zvýšenia informovanosti verejnosti pred vstupom SR do Severoatlantickej aliancie*, vyhlasovalo grantovú súťaž pre projekty mimovládnych organizácií. Cieľom súťaže bolo podporovať celospoločenskú diskusiu o vstupe Slovenska do Severoatlantickej aliancie a zvyšovať informovanosť občanov SR o Severoatlantickej aliancii v širšom domácom a medzinárodnom bezpečnostnom kontexte. Vyhlasovateľ súťaže v grantových podmienkach definoval typy projektov, o ktorých realizáciu mal prednostný záujem. MZV SR menovalo grantovú komisiu zostavenú tak, aby v nej boli zastúpení predstavitelia štátnej správy, zástupcovia donorských organizácií, ktorí majú skúsenosti s obdobnými grantovými súťažami a vyhodnocovaním projektov MVO, a zástupcovia expertnej komunity, ktorí majú vedomosti a skúsenosti v oblasti komunikácie. Výsledky grantovej súťaže sú zverejnené na internetovej stránke ministerstva www.foreign.gov.sk (pod ikonou „SR a NATO“).

V gescii Sekcie pre európske záležitosti Úradu vlády SR boli v roku 2003 v kapitole VPS pre ÚV SR rozpočtované aj prostriedky na kampaň pred referendum o vstupe SR do EÚ. Vláda SR schválila uznesením [č. 45/2003](#) zo dňa 22.1.2003 *Stratégiu predreferendovej kampane o vstupe SR do EÚ*, v ktorej jednou z aktivít kampane bola realizácia tzv. malých projektov, ktoré realizovali MNO. Prihlásené projekty posudzovala a vyberala 9-členná

výberová komisia zložená z pracovníkov ÚV SR, zástupcov ZMOSu, Únie miest Slovenska a Fóra donorov. V 4 kolách bolo spolu vybraných 73 projektov, ktoré boli napokon podporené úhrnnou sumou 13 250 190,- Sk.

Sekcia ľudských práv a menšín Úradu vlády SR je od roku 2000 gestorom realizácie *Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie*. Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie na obdobie rokov schvaľuje vlády SR vždy na dvojročné obdobie a má za cieľ svojimi rôznorodými aktivitami zvyšovať úroveň tolerancie v slovenskej spoločnosti. Akčný plán na roky 2004–2005 je v poradí tretím dokumentom tohto charakteru zameraným na viaceré oblasti spoločenského a kultúrneho života. Aktivity, ktoré sú realizované na základe objednávky aj mimovládnyimi neziskovými organizáciami, sa zameriavajú najmä na zvyšovanie vedomostnej úrovne občanov SR v oblasti ľudských práv všeobecne, ako aj konkrétne k predchádzaniu negatívnym javom v spoločnosti akými sú diskriminácia, rasizmus, xenofóbia, antisemitizmus a iné podoby intolerancie.

I.4. nenávratné finančné príspevky z predvstupových / štrukturálnych fondov

V období 2004-2006 bude v SR existovať dobiehajúca predvstupová pomoc z fondov PHARE / Prechodný fond, ISPA SAPARD a súčasne povstupové príjmy, ktoré okrem príjmov zo štrukturálnych fondov a kohézneho fondu zahŕňajú aj priame platby pre poľnohospodárov, alokáciu na odstavenie jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice, na budovanie schengenského systému, na ďalšie posilnenie inštitúcií a na existujúce politiky.

MNO sa môžu uchádzať o realizáciu projektov PHARE a Prechodného fondu. Implementácia projektov PHARE bude prebiehať do roku 2006 a implementácia projektov Prechodného fondu do roku 2009.

Všeobecné informácie o predvstupových a štrukturálnych fondov sú dostupné na <http://www.vlada.gov.sk/eu/>, www.strukturalnefondy.sk, www.build.gov.sk.

MF SR vypracovalo pre každý predvstupový fond a Prechodný fond:

Pokyny pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu ISPA a Pokyny pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu SAPARD, schválené uzneseniami vlády SR č. 1114 a 1115 dňa 28. novembra 2001. Ich účelom je definovať pravidlá pri hospodárení s prostriedkami predvstupových fondov, definovať kompetencie jednotlivých subjektov, vyplývajúce z uzatvorených medzinárodných zmlúv, zabezpečiť jednotný, účinný a koordinovaný postup pri hospodárení s finančnými prostriedkami a pri zabezpečovaní spolufinancovania jednotlivých programov. Súčasťou Pokynov je určenie podmienok pre vedenie a disponovanie s účtami programov, podmienok pre realizáciu platieb finančných prostriedkov ES a štátneho rozpočtu, vedenie účtovníctva a finančného výkazníctva, monitorovanie, finančnú kontrolu a audit v rámci implementácie týchto programov.

Na základe skúsenosti pri realizácii programu SAPARD bolo potrebné v roku 2002 aktualizovať *Pokyny pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu SAPARD*, ktoré boli schválené vládou SR 20. augusta 2003 uznesením č. 776/2003. Posledná

aktualizácia týchto pokynov bola uskutočnená formou rozhodnutia ministra financií zo dňa 27.7. 2004

Uznesenie vlády SR č. 127/2003 k návrhu na zmenu pokynov pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu ISPA ďalej upresnilo pôvodné znenie *Pokynov pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu ISPA*

Na základe uznesenia vlády SR č. 252/2004 „*Prechod ISPA na Kohézny fond v podmienkach SR*“ bude systém finančného riadenia pre projekty ISPA, schválené EK do 1. 1. 2004 realizovaný v súlade s Pokynmi pre hospodárenie s finančnými prostriedkami ISPA, aj keď dňom vstupu SR do EÚ sa všetky projekty ISPA zo strany EK považujú za projekty Kohézneho fondu.

Pokyny pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu PHARE, schválené vládou SR dňa 13. decembra 2001 uznesením vlády č. 1164/2001 definovali pravidlá pre finančné riadenie programu PHARE a kompetencie jednotlivých subjektov, vyplývajúce z uzatvorených medzinárodných zmlúv. Súčasne zabezpečovali jednotný, účinný a koordinovaný postup pri hospodárení s finančnými prostriedkami pri zabezpečovaní spolufinancovania jednotlivých projektov a pri prevode a správe majetku obstaraného zo zdrojov programu PHARE. Vytvorením nového finančného nástroja zo strany EK – Prechodného fondu bolo potrebné pokyny aktualizovať. Dňa 17. 12. 2003 boli vládou SR schválené aktualizované *Pokyny pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu PHARE a Prechodného fondu-Transition Facility*.

Ďalšie zmeny v Pokynoch pre predvstupové fondy PHARE, ISPA, SAPARD a povstupový Prechodný fond budú prijímané rozhodnutím ministra financií SR, čím sa zabezpečí zvýšená flexibilita procesu prijímania dodatočných zmien pri ich implementácii.

Všetky uvedené materiály sú zverejnené na web stránke Ministerstva financií SR (www.finance.gov.sk).

Legislatívny rámec systému finančného riadenia štrukturálnych fondov:

- *Nariadenie rady (ES) č. 1260/1999* ustanovujúce všeobecné ustanovenia o štrukturálnych fondoch zo dňa 21. 6. 1999
 - *Východiská úspešnej integrácie SR do EÚ v oblasti predvstupových nástrojov, Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov*, schválené uznesením vlády SR č. 1164/2001 zo dňa 11.6.2003
 - *Koncepcia systému finančného riadenia štrukturálnych fondov* (schválená uznesením vlády SR č. 1008 zo dňa 29.10.2003, aktualizovaná verzia bola zverejnená dňa 12.8.2004)
 - *Koncepcia financovania projektov podporovaných zo štrukturálnych fondov na roky 2004-2006*, schválená uznesením vlády SR č. 859/2004 zo dňa 8.9.2004, ktorá čiastočne nahrádza predchádzajúcu *Koncepciu financovania predvstupových fondov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na roky 2004-2006* (schválenú uznesením vlády SR č. 815 zo dňa 27.8.2003). Druhým materiálom, ktorý túto koncepciu má nahradiť je *Koncepcia financovania projektov podporovaných z predvstupových fondov, Prechodného fondu a Kohézneho fondu na roky 2004-2006*, ktorá bola zatiaľ predmetom MPK (s termínom do 24.11.2004).
 - *Zákon NR SR č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách*
 - *Zákon NR SR č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite*
- (Podrobnejší zoznam legislatívnych predpisov k tejto problematike uvádzajú vyššie uvedené koncepcie.)

MNO sú zadefinované v nasledovných operačných programoch v jednotlivých opatreniach ako koneční príjemcovia poskytnutej pomoci z EÚ:

SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
Opatrenie č. 7

SOP Priemysel a služby
Opatrenie č. 1.2.
Opatrenie č. 2.1.
Opatrenie č. 2.2.

OP Základná infraštruktúra
Opatrenie č. 3.1.
Opatrenie č. 3.3.

SOP Ľudské zdroje
Opatrenie č. 1.1.
Opatrenie č. 1.2.
Opatrenie č. 2.1.
Opatrenie č. 2.2.
Opatrenie č. 3.1.
Opatrenie č. 3.2.

Programový doplnok OP Základná infraštruktúra

Iniciatíva spoločenstva EQUAL

System finančných tokov u príjemcu pomoci zo súkromného sektora, kam patria aj MNO je podrobne uvedených vo vyššie uvedených koncepciách, vo všeobecnosti:

V zmysle uznesenia vlády SR č. 617 z 5. 6. 2002 bolo ako jediný platobný orgán pre štrukturálne fondy určené Ministerstvo financií SR, a v podmienkach SR vo vzťahu k finančnému riadeniu štrukturálnych fondov zabezpečuje o.i. aj vypracovanie zmien v *Koncepcii systému finančného riadenia štrukturálnych fondov* a ich predkladanie ministrom financií, resp. vláde SR na schválenie, ako aj poskytovanie výnimiek z *Koncepcie systému finančného riadenia štrukturálnych fondov* na základe oprávnených a riadne odôvodnených žiadostí príslušných orgánov.

Pre neziskové typy projektov, predkladané mimovládnyimi neziskovými organizáciami platí:

- 100%-né preplatenie oprávnených výdavkov pri realizácii projektov Európskeho sociálneho fondu a štátneho rozpočtu, a v rámci iniciatívy EQUAL pre rozvojové partnerstvá, ktorých vedúcim partnerom je mimovládna organizácia
- 95%-né preplatenie oprávnených výdavkov zo zdrojov ERDF/EAGGF a štátneho rozpočtu

V prípade konečných prijímateľov/príjemcov pomoci zo súkromného sektora prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie prepláca platobná jednotka zároveň v pomere

stanovenom na projekt na základe refundácie, t.j. na základe predložených dokladov preukazujúcich skutočnú výšku čerpaných oprávnených nákladov.

Predfinancovanie aj zálohové platby sú v súlade s uvedeným materiálom určené len pre subjekty verejného sektora. Následne je táto zásada zakotvená aj v *Koncepcii financovania projektov podporovaných z štrukturálnych fondov na roky 2004-2006* (schválenej uznesením vlády SR č. 859/2004 zo dňa 8. 9. 2004)

Toto obmedzenie pre poskytovanie zálohových platieb, resp. možnosti predfinancovania konečných prijímateľov zo súkromného neziskového sektora je najzávažnejším problémom pri čerpaní prostriedkov zo štrukturálnych fondov, ak konečnými prijímateľmi sú mimovládne neziskové organizácie.

Koncepcia vychádza v ústrety príjemcom pomoci a minimalizuje ich podiel financovania pri štrukturálnych operáciách, čo je zvlášť dôležitým faktorom pre konečných prijímateľov pomoci zo súkromného neziskového sektora, ktorí tvoria veľkú skupinu organizácií, ktoré môžu významne rozšíriť absorpčnú kapacitu Slovenska pri čerpaní prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ. Bolo by však nanajvýš prínosné, keby Koncepcia jasne riešila aj možnosť predfinancovania pre túto skupinu konečných prijímateľov, nakoľko táto možnosť je pre väčšinu mimovládnych neziskových organizácií často najvýznamnejším faktorom pre schopnosť uchádzať sa a vstupovať do štrukturálnych finančných operácií.

Transparentnosť pri využívaní fondov EÚ

Uznesením vlády SR č. 797/2004 zo dňa 18.8.2004 vláda schválila *Správu o záveroch a odporúčaníach vyplývajúcich z dotazníka „Právna ochrana pred netransparentnosťou, zneužívaním a konfliktom záujmov vo vzťahu k rozhodovaniu o využívaní fondov EÚ v SR.“* Správa bola vypracovaná na základe informácií zistených pri vyhodnocovaní týchto dotazníkov, ako aj na základe viacerých podnetov, ktoré v súvislosti s využívaním fondov EÚ dostal odbor boja proti korupcii ÚV SR od konečných prijímateľov pomoci a projektových manažérov, vrátane podnetov od mimovládnych organizácií.

Vyššie uvedený dotazník inventarizoval legislatívny rámec i aplikačnú prax správy fondov EÚ, pričom zdokumentoval niektoré nedostatky v legislatívnom prostredí, ako aj nie vždy jednotnú prax pri aplikácii právnych predpisov a odporúčaných postupov u jednotlivých RO, SO/RO a IA. Správa na základe vykonanej inventarizácie navrhuje doplniť právnu a metodickú úpravu v oblastiach, v ktorých v súčasnosti absentuje alebo je v praxi neúčinná, nevynútiteľná, nejasná a rôzne interpretovateľná. Sústreďuje sa na päť tematických okruhov:

- vyhlasovanie výziev na predkladanie projektov
- príprava a podávanie projektov
- hodnotenie a výber projektov
- monitoring
- konflikt záujmov

Celá správa a odporúčania sú zverejnené na www.obpk.gov.sk

II. NEPRIAMA PODPORA

I.1. Asignácia 2% z daní fyzických osôb a právnických osôb

Zákonom č. 561/2001 zo dňa 4.12.2001, ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov bolo doplnené a upresnené ustanovenie § 48

Použitie podielu zaplatenej dane na osobitné účely, z ktorého vyplýva, že po zaplatení dane z príjmov fyzických osôb je daňovník oprávnený predložiť miestne príslušnému správcovi dane daňovníka alebo jeho platiteľa dane, ktorý mu vykonal ročné zúčtovanie preddavkov, vyhlásenie, v ktorom uvedie, že suma zodpovedajúca 1 % zaplatenej dane, sa má poukázať v prospech ním určenej právnickej osobe. Prvýkrát sa mohol použiť podiel zaplatenej dane na osobitné účely v roku 2002, pri podaní daňového priznania za zdaňovacie obdobie 2001.

Ročný prehľad prijímateľov, ktorým boli poskytnuté podiely zaplatenej dane podľa §48 zákona o daniach z príjmov, ako aj ich názov a sídlo a súhrn podielov zaplatenej dane zverejňuje Daňové riaditeľstvo SR vždy do 31. januára kalendárneho roka, nasledujúcim po roku, v ktorom daňové úrady prevedú podiel zaplatenej dane príjemcom, určeným vo vyhláseniach. Prvý zoznam prijímateľov (za zdaňovacie obdobie 2001) bol zverejnený 31.1.2003.

V roku 2002, kedy sa možnosť poukázať 1 % z dane fyzických osôb uplatňovala na Slovensku po prvý raz, využilo túto možnosť 331 466 daňovníkov, pričom celková suma z 1% z dane bola 101.882.272 Sk, a to v prospech 3925 mimovládnych organizácií realizujúcich verejnosprospešné aktivity (zdroj: Daňové riaditeľstvo SR www.drsr.sk). Podľa prieskumu, ktorý urobila agentúra FOCUS v júli 2002, o možnosti poukázať 1% zo svojich daní malo informácie 71% respondentov a 21% informácie nemalo. 60% z tých, ktorí boli informovaní o možnosti poukázania 1%-a, túto možnosť nevyužilo. Zo zvyšných 40%, ktorí využili túto možnosť, väčšina (13%) poukázala 1% zo svojich daní tým MNO, ktorých služby využívali členovia ich rodiny. Takmer 30% respondentov poukázalo svoje 1% na podporu v oblasti zdravotnej starostlivosti, takmer 20% na podporu vzdelávania, a viac ako 10% na podporu športových aktivít. Ostatné oblasti boli podporené menej ako 10%-ami respondentov. Väčšina - 63% tých, ktorí poukázali svoje 1% - podporila MNO v regióne, v ktorom žijú.

V roku 2003 sa o poukávanie 1%-a uchádza 3386 subjektov – 650 menej ako v roku 2002. Druhýkrát sa ich zaregistrovalo len 53%.

Zákonom č. 247/2002 Z.z. z 9. apríla 2002, ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov sa za § 51 vložil § 51a „Použitie podielu zaplatenej dane na osobitné účely.“ Táto novelizácia zákona o dani z príjmov tak umožnila poukávanie 1% z dane aj právnických osôb, a to prvýkrát za zdaňovacie obdobie 2003.

V novom zákone NR SR č. 595/2003 Z.z. o daniach z príjmov sa jednak možnosť poukázania zvýšila z 1% na 2% z dane fyzických osôb aj právnických osôb, a taktiež sa upravil proces poukázania 2% z dane v záujme jeho zjednodušenia.

Z iniciatívy konzorcia organizácií - [1. slovenské neziskové servisné centrum](http://www.rozhodni.sk) (1. SNSC) a Forum informačné centrum (Forum IC) sa realizuje informačný a vzdelávací program "1 % (2%) pre hodnotnejší život". Jeho cieľom je šíriť informácie o tejto právnej možnosti a ponúknuť servis mimovládny neziskovým organizáciám (MVO), fyzickým osobám a zamestnávateľom pri uplatňovaní príslušných ustanovení v praxi. Hlavným zámerom programu je eliminovať nesprávne interpretovanie mechanizmu zainteresovanými kategóriami subjektov. Zámerom organizátorov programu je zabezpečiť maximálnu dostupnosť informácií a súčasne zníženie rizika chýb vedúcich k neplatnosti vyhlásení, resp. nevyužitia tejto právnej možnosti fyzickými osobami pre nedostatok informácií. Viac informácií prináša internetová stránka www.rozhodni.sk.

II.2. oslobodenie od daní a ciel

Daňový režim MNO je upravený viacerými zákonmi, ktoré priamo špecifikujú daňové povinnosti týchto subjektov. Znalosť základných princípov fungovania jednotlivých daní je jednou z najdôležitejších povinností vznikajúcich právnických osôb. V súvislosti s daňovoprávnym postavením MNO je potrebné v prvom rade hovoriť o daňovej registrácii týchto právnických subjektov ako daňových subjektov.

Oznamovacíu povinnosť má právnická osoba voči správcovi dane, ak začala vykonávať činnosť alebo poberať príjmy podliehajúce dani.

Zákon NR SR č. 595/2003 Z.z. o daniach z príjmov umožňuje oslobodenie od dane z príjmov, ktorými sa dosahuje zisk, alebo ktorými sa zisk dá dosiahnuť do výšky 300.000,- Sk pre organizácie, ktoré nie sú zriadené na podnikanie, teda aj MNO.

Zákon SNR č. 15/2003 Z.z. – úplné znenie zákona o dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností oslobodzuje od dane z darovania dary právnickým osobám so sídlom na území SR na rozvoj nadácií, štátom registrovaných cirkví a náboženských spoločností, kultúry, školstva, vedy, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, ekológie, telovýchovy a športu. Ďalej sú oslobodené dary tuzemským obciam, štátnym archívom a humanitárnym a charitatívnym spolkom.

Nárok na vrátenie DPH si môžu koneční prijímatelia uplatňovať v programoch PHARE, Prechodného fondu a SAPARDu. Rezerva na vrátenie DPH sa zabezpečuje vo výške 19% zo sumy prostriedkov ES a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu v rámci týchto projektov, pri ktorých vzniká nárok na jej vrátenie. (*zákon č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty bude účinný od 1.1.2005*).

Z colného zákona č.199/2004 Z.z. vyplýva, že colné orgány sú správcami daní pri dovoze tovaru, najmä čo sa týka DPH a spotrebných daní a cestnej dane.

Podľa zákona o DPH je dovezený tovar oslobodený od cla podľa colného zákona, je oslobodený pri dovoze aj od dane z DPH s výnimkou dovozu:

- a) tovaru na vzdelávacie, vedecké a kultúrne účely a vedeckých nástrojov a prístrojov,
- b) náboženských predmetov,
- c) tovaru určeného pre iné postihnuté osoby,
- d) materiál a stroje na výrobu kníh, publikácií a dokumentov,
- e) stroje, strojové zariadenia, prístroje a nástroje.

V prípade, že je tovar uvedený pod písmenami a), b) a c) darovaný zo zahraničia, je oslobodený od dane.

Súčasná právna úprava colného zákona je kompatibilná so súčasnou pltnou právnou úpravou v krajinách EÚ. Vzťahy colných orgánov k právnickým osobám, ako aj k ďalším subjektom sú vymedzené informáciami colných orgánov o colných predpisoch. Zákon pripúšťa, aby každý bol oprávnený požadovať informáciu o colných predpisoch uplatňovaných v konkrétnych prípadoch.

Od dane sú tiež oslobodené členské príspevky, príjmy z hlavnej činnosti, výnosy kostolných zbierok a lotérií určených na verejnoprospešné účely. Mnohé údaje o týchto daňových úľavách chýbajú úplne, napr. využívanie inštitútu oslobodených 300.000,- Sk nie je vôbec kvantifikované.

Použité zdroje:

1. Štátne zdroje a financovanie mimovládnych organizácií na Slovensku v rokoch 1998-2002, SAIA-SCTS, máj 2002
2. Právna úprava tretieho sektora, 1. SNSC, Bratislava 2002
3. Financovanie neziskového sektora na Slovensku po roku 1989, E. Marček, PANET – pre IVO, 2004
4. Sprievodca po sociálnych službách v regiónoch Slovenska, S.P.A.C.E., 2003
5. Miesto a postavenie poskytovateľov kresťanských sociálnych služieb v procese decentralizácie a transformácie sociálnej sféry, Ekumenická rada cirkví, 2003
6. Prechod od predvstupovej pomoci k štrukturálnym fondom, A. Drahošová, I. Fáberová, Ľ. Gazdová, ÚV SR, 2003
7. oficiálne internetové stránky ÚV SR, ministerstiev, Daňového riaditeľstva, VÚC, miest a obcí
8. Informácie z rezortov o spolupráci s MNO, poskytnuté na základe listu GR SĽPaM č. 500/2003-SĽPaM.
9. Informácie z materiálov a podkladov pracovných skupín a RV MNO